

PROTIMONOPOLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ROZHODNUTIE

Číslo: 2000/DZ/4/1/32

Bratislava 9.2.2000

Protimonopolný úrad Slovenskej republiky, IV. výkonný odbor, ako úrad príslušný podľa § 11 a § 12 zákona č. 188/1994 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže v platnom znení v správnom konaní začatom na návrh podnikateľa SATES, a. s., Slovenských partizánov 1423/1, 017 01 Považská Bystrica, IČO 31628541, vo veci zneužívania dominantného postavenia na trhu podnikateľom Chudovský, s. r. o., Žilinská 790/17, 017 01 Považská Bystrica, IČO 31564682 a podľa zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní takto

r o z h o d o l :

Podľa § 11 ods. 1 písm. e) zákona č. 188/1994 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže v platnom znení konanie podnikateľa Chudovský, s. r. o., Žilinská 790/17, 017 01 Považská Bystrica, IČO 31564682, spočívajúce vo viazaní súhlasu s uzavretím novej zmluvy na odvoz odpadu s podnikateľom SATES, a. s., Slovenských partizánov 1423/1, 017 01 Považská Bystrica, IČO 31628541, na podmienku zaplatenia nedoplatku faktúry za odvoz zeminy, nemá povahu zneužitia dominantného postavenia na relevantnom trhu odvozu odpadu podľa § 7 ods. 5 písm. d) zákona č. 188/1994 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže v platnom znení.

O d ô v o d n e n i e :

Správne konanie vo veci zneužitia dominantného postavenia na relevantnom trhu podľa § 7 zákona č. 188/1994 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže v platnom znení (ďalej len ☐ zákon") sa začalo na Protimonopolnom úrade Slovenskej republiky (ďalej len ☐ úrad") dňa 11. 10.

1999 na návrh spoločnosti SATES, a. s., Slovenských partizánov 1423/1, 017 01 Považská Bystrica, IČO 31628541, (ďalej len ☐ SATES ☐) voči spoločnosti Chudovský, s. r. o., Žilinská 790/17, 017 01 Považská Bystrica, IČO 31564682, (ďalej len ☐ Chudovský ☐). V návrhu na začatie správneho konania č: 3268/PMÚ SR/1999 SATES uvádza, že si u Chudovského objednal v apríli 1999 dovoz zeminy na úpravu terénu pri rekonštrukcii podchodu pre Mesto Považská Bystrica. Podľa názoru SATES-u bola Chudovským dodaná nekvalitná zemina, ktorá bola použitá na úpravu terénu. Faktúru za dovoz zeminy SATES rozporoval a žiadal znížiť jednotkovú cenu zeminy na polovicu. Chudovský zmenu faktúry neakceptoval a trval na pôvodnej cene. SATES faktúru uhradil len čiastočne, rozdiel činil 3.816,50 Sk. V auguste 1999 SATES obdržal od Chudovského oznámenie o zvýšení cien za odvoz odpadu. SATES pôvodnú zmluvu na odvoz odpadu žiadal zrušiť, čo Chudovský akceptoval, a navrhoval uzatvorenie novej zmluvy na menší počet kontajnerov. Uzatvorenie novej zmluvy Chudovský viazal na zaplatenie nedoplatku faktúry za dovoz zeminy. Ako SATES v návrhu na začatie správneho konania uvádza, uzatvoril zmluvu na uloženie odpadu s firmou Renol, s. r. o., Bytča a odvoz odpadu si zabezpečil vlastnými prostriedkami. Takéto riešenie je podľa názoru SATES finančne náročné a z prevádzkového hľadiska nepružné. Priamy dôkaz, že Chudovský viaže uzatvorenie novej zmluvy na odvoz odpadu zaplatením nedoplatku faktúry za dovoz zeminy SATES nemá, pretože táto okolnosť mu bola oznámená len telefonicky. SATES v návrhu na začatie správneho konania žiada, aby úrad vydal rozhodnutie v zmysle § 11 ods. 1 písm. e) a f) zákona, že konanie Chudovského má povahu zneužitia dominantného postavenia na trhu a aby úrad uložil Chudovskému povinnosť zdržať sa zneužívania dominantného postavenia na trhu.

V priebehu správneho konania Chudovský oznámil úradu, že podal návrh na zaplatenie nedoplatku faktúry za dovoz zeminy na Okresný súd v Považskej Bystrici dňa 19. 10. 1999. Z uvedeného dôvodu sa úrad touto vecou nezaoberal.

V ustanovení § 2 ods. 1 písm. a) zákona je vymedzená pôsobnosť zákona. Zákon sa vzťahuje na podnikateľov (v zmysle Obchodného zákonníka), iné fyzické osoby a právnické osoby, ktoré vykonávajú hospodársku činnosť a ich združenia, skrátené pod legislatívnou skratkou ☐ podnikatelia".

SATES, ako vyplýva z výpisu z Obchodného registra Okresného súdu Trenčín, oddiel: Sa, vložka č: 279/R zo dňa 4. 10. 1999, je podnikateľ, právnická osoba s právnou formou akciová spoločnosť. V predmete činnosti má zapísané široké spektrum činností, ako napríklad vykonávanie dopravných stavieb, výroba, predaj a montáž dopravných značiek, dopravné značenie ciest a výroba pekárenských a cukrárenských výrobkov.

SATES v zastúpení predsedom predstavenstva Doc. Ing. Ivan Hlavoňom, CSc., splnomocnil JUDr. Ľudovíta Švireca, riaditeľa správy, k právnemu zastupovaniu spoločnosti.

Chudovský, ako vyplýva z výpisu z Obchodného registra Okresného súdu Trenčín, oddiel: Sro, vložka č: 198/R zo dňa 20. 10. 1999, je podnikateľ, právnická osoba s právnou formou spoločnosť s ručením obmedzeným. V predmete činnosti má zapísané napríklad koncesovanie odpadu, čistenie miestnych komunikácií, zimná údržba, údržba verejnej zelene a zámočníctvo. Spoločnosť zastupoval konateľ Štefan Chudovský.

Úrad dospel k záveru, že SATES a Chudovský sú podnikateľmi podľa § 2 Obchodného zákonníka a sú podnikateľmi aj podľa § 2 ods. 1 písm. a) zákona, a teda zákon sa na tieto subjekty vzťahuje.

Podľa § 12 ods. 1 zákona sa konanie na úrade začína z vlastného podnetu alebo na návrh podnikateľa. Návrh na začatie správneho konania so všetkými náležitosťami podal podnikateľ SATES. Podľa § 12 ods. 2 zákona účastníkmi správneho konania sú navrhovateľ a podnikateľ, o ktorých právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach ustanovených zákonom sa má rozhodnúť. Z podania vyplýva, že o právach podnikateľa

Chudovského sa má rozhodnúť. Podľa § 12 ods. 2 zákona sú účastníkmi správneho konania obaja podnikatelia: SATES a Chudovský.

Pri posudzovaní zneužívania dominantného postavenia na trhu úrad najprv definoval relevantný trh. Podľa § 7 ods. 3 zákona relevantný trh je priestorový a časový súbeh ponuky a dopytu takých tovarov, ktoré sú na uspokojenie určitých potrieb užívateľov zhodné alebo vzájomne zastupiteľné.

Ako relevantný trh tovaru úrad definoval - odvoz odpadu, na ktorom sa poskytuje služba odvozu tuhého komunálneho odpadu. Podľa § 2 ods. 7 zákona č. 238/1991 Zb. o odpadoch v znení neskorších predpisov sa za pôvodcu komunálneho odpadu vznikajúceho na území obce považuje táto obec, ktorá má zodpovednosť za nakladanie so vznikajúcim komunálnym odpadom. Podľa § 5 ods. 1 písm. b) tohto zákona obec ako pôvodca komunálneho odpadu je povinná vzniknutý komunálny odpad zhromažďovať a podľa písm. f) zabezpečiť jeho zneškodnenie v prípade, že jeho využitie nie je možné.

Služba odvozu odpadu prichádza priamo za zákazníkom, za producentom, pôvodcom komunálneho odpadu - za obcou, do vnútra obce až priamo k jednotlivým nádobám na odpad umiestnených pri jednotlivých domoch. Prevzatý odpad je odvázaný odvozcom odpadu na skládku odpadov, kde je ukladaný (relevantný trh ukladania odpadu je samostatným relevantným trhom). Služba odvozu odpadu je mobilnou službou. Firmy, ktoré vykonávajú službu odvozu odpadu sú takisto mobilné. Ak sa im nepodari získať zákazku v jednej lokalite Slovenskej republiky (ďalej len ☐ SR ☐), je pre ne ľahké presunúť sa do inej lokality, v ktorej získali zákazku. Bariéry presunu sídla prevádzkarne firmy na iné pôsobisko, do inej lokality SR sú nízke taktiež ako bariéry vstupu na trh odvozu odpadu. Existujúce firmy môžu ľahko presunúť sídlo svojej prevádzkarne vzhľadom na svoju mobilnosť a nízke bariéry presunu sídla prevádzkarne, a preto môžu pôsobiť na území celej SR.

Vzhľadom na uvedené je územný relevantný trh odvozu odpadu geograficky vymedzený širšie než územie jednej obce, mesta alebo regiónu a zahŕňa aj firmy pôsobiace na trhu odvozu odpadu sídliace mimo mesta, ktoré ponúkajú svoje služby pre rôzne obce. Na území SR pôsobia špecializované a technicky vybavené firmy, ponúkajúce služby odvozu odpadu. Odberateľmi týchto služieb sú všetky obce na území SR. Z toho vyplýva, že relevantný trh odvozu odpadu je vymedzený územím celej SR a nielen územím obce, mesta alebo regiónu. Z dostupných informácií je známe, že aj v zahraničí sa na trhu odvozu odpadu presadzujú stredné a väčšie firmy. Potvrdzujú to prípady, keď sa firmy so sídlom v jednom meste pokúšajú podnikáť aj v inom meste, čo je v poriadku a z hľadiska hospodárskej súťaže vítaná skutočnosť.

Z časového hľadiska sa relevantný trh odvozu odpadu krátkodobo nemení. Poskytovanie služby i úhrada zaň prebiehajú nepretržite a priebežne. Podmienky poskytovania služby odvozu odpadu zostávajú z časového hľadiska rovnaké na celom území SR.

Ustanovenie § 7 zákona definuje dominantné postavenie:

1. Dominantné postavenie na trhu má podnikateľ alebo niekoľko podnikateľov, ktorí nie sú vystavení podstatnej súťaži alebo ktorí vzhľadom na svoju ekonomickú silu sa môžu správať nezávisle vo vzťahu k iným podnikateľom a spotrebiteľom a môžu obmedzovať súťaž.
2. Ak sa nepreukáže niečo iné, predpokladá sa, že podnikateľ nie je vystavený podstatnej súťaži podľa odseku 1, ak jeho podiel dodávok alebo odberu zhodného alebo vzájomne zastupiteľného tovaru na relevantnom trhu je najmenej 40 %.

Aby bolo možné určiť postavenie Chudovského na relevantnom trhu podľa § 7 ods. 1 zákona, úrad oslovil Mesto Považská Bystrica (ďalej len "Mesto") a požiadal ho o zaslanie podkladov a informácií. Zo zaslaných podkladov úrad zistil nasledovné:

V súvislosti s transformáciou Technické služby mesta Považská Bystrica (ďalej len "TSM") v roku 1992 Mesto rozhodlo o rozdelení jednotlivých činností a služieb, ktoré vykonávali TSM medzi podnikateľov, ktorí o výkon týchto služieb prejavia záujem. Bolo uskutočnené výberové konanie a v oblasti odvozu odpadu bola vybraná firma Chudovský, ktorej boli prenájaté strojné zariadenia a priestory TSM potrebné pre výkon uvedenej činnosti. V roku 1997 bola uskutočnená verejná súťaž podľa zákona č. 263/1993 Z. z. o verejnom obstarávaní tovarov, služieb a verejných prác v znení neskorších predpisov na odvoz komunálneho odpadu od obyvateľstva, odvoz veľkokapacitných kontajnerov a malých odpadkových nádob na skládku komunálneho odpadu za účelom výberu najvýhodnejšej ponuky poskytovania služieb, ktoré je zo zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov povinná zaobstaráť obec. Súťažnú ponuku na zabezpečenie odvozu odpadu predložil len Chudovský, preto verejná súťaž podľa § 5 ods. 4 tohto zákona nebola platná. Mesto nepoužilo formu priameho zadania podľa § 20 tohto zákona a neuzatvorilo zmluvu na zabezpečenie odvozu komunálneho odpadu z územia Mesta.

Na území Mesta pôsobí viacero oprávnených firiem, s ktorými môžu podnikatelia, majitelia domácností a bytové spoločenstvá uzatvoriť zmluvu na odvoz odpadu: UDOS Slovakia transport, Križan, PSL Považské strojárne, a. s., a Chudovský. Chudovský poskytuje služby odvozu odpadu cenovo dostupne a má dostatočné kapacitné možnosti na odvoz komunálneho odpadu vznikajúceho na území Mesta. V okrese Považská Bystrica vlastní nasledujúce Obecné úrady špeciálne dopravné prostriedky na odvoz odpadu: OÚ Domaniža, OÚ Udiča, OÚ Vrchreplá a OÚ Pružina.

Z podkladov zaslaných Mestom vyplynulo, že Chudovský je vystavený podstatnej súťaži a vzhľadom na svoju nízku ekonomickú silu sa nemôže správať nezávisle vo vzťahu k iným podnikateľom a spotrebiteľom a nemôže obmedzovať súťaž. Vzhľadom na to, že na území SR pôsobí veľké množstvo firiem na odvoz odpadu, jeho podiel na relevantnom trhu odvozu nedosahuje 40 %, a teda nie je naplnená podstata § 7 ods. 1 a 2 zákona a Chudovský nemá dominantné postavenie na trhu odvozu odpadu.

Po zistení skutočného stavu veci úrad zvažoval aj ustanovenia ďalších právnych noriem, ktoré sa na uvedený problém vzťahujú. V prvom rade úrad vzal do úvahy zákon č. 238/1991 Zb. o odpadoch v znení neskorších predpisov a súvisiace predpisy. Ako už bolo uvedené, podľa ustanovenia § 2 ods. 7 tohto zákona sa za pôvodcu komunálneho odpadu vznikajúceho na území obce považuje táto obec, ktorá má aj zodpovednosť za nakladanie so vznikajúcim odpadom.

Ďalej úrad vzal do úvahy príslušné ustanovenia zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov. Podľa § 4 ods. 3 písm. f) tohto zákona obec pri výkone samosprávnych funkcií zabezpečuje verejnoprospešné služby ako sú odvoz komunálneho odpadu, čistenie obce a pod.

Z toho vyplynulo, že v rámci nakladania s odpadom (zber, odvoz, spracovanie, triedenie, ...) sa s celým problémom musí vysporiadať obec, ako pôvodca komunálneho odpadu, aj keď tento odpad vzniká u jednotlivých občanov. Obec tento problém môže riešiť v podstate tromi spôsobmi:

1. Založí si svoj vlastný obecný verejnoprospešný podnik, ktorý vykonáva uvedenú službu.
2. Vyberie si ako dodávateľa jednu firmu, s ktorou vstúpi do zmluvného vzťahu.

3. Vyberie si ako dodávateľa viac firiem.

Podľa zistení úradu, v okolí Mesta sú štyri obce, ktoré si vybrali prvú možnosť. V tomto konkrétnom prípade si Mesto nevybralo žiadnu z možností. V roku 1997 sa Mesto pokúsilo o výber dodávateľskej firmy, ale vec nedotiahlo do konca a zmluvu na odvoz komunálneho odpadu z územia Mesta neuzatvorilo. Občania a podnikatelia sídlia na území Mesta si musia sami vyberať odvozcu odpadu a uzatvoriť s ním zmluvu. Vďaka tomu, že v tejto oblasti existuje hospodárska súťaž, majú možnosť výberu firmy na odvoz odpadu. Na území Mesta platí Všeobecne záväzné nariadenie Mesta o odpade (ďalej len "VZN"). Podľa § 3 ods. 6 VZN "pre komunálny odpad vznikajúci na území Mesta sa za pôvodcu považuje Mesto", podľa § 5 ods. 1 VZN "Mestský úrad zabezpečuje odvoz komunálneho a domového odpadu" a podľa § 6 ods. 3 VZN "pravidelný odvoz domového odpadu zo zberných nádob zabezpečuje Mesto prostredníctvom odvozcu odpadu na základe jednorázovej povinnej prihlášky majiteľa (užívateľa, správcu) domu". Vo VZN sú dobre a vhodným spôsobom vymedzené práva a povinnosti občanov, podnikateľov a Mesta. Na základe zistených skutočností úrad musí úrad konštatovať, že Mesto nevykonalo povinnosť vymedzenú VZN tým, že neuzatvorilo zmluvu z odvozcom odpadu a neumožnilo tak občanom a podnikateľom jednoduchým spôsobom - na základe jednorázovej povinnej prihlášky zabezpečiť pravidelný odvoz domového odpadu. Namiesto prihlasovacieho systému musia sami uzatvárať zmluvy na odvoz odpadu, a tým sa vystavujú riziku obchodných vzťahov.

Účastníci konania boli vyzvaní, na základe § 12 ods. 5 zákona, listom č: 245/PMÚ SR/2000 zo dňa 27. 1. 2000, aby sa vyjadrili k predmetu konania a ku skutočnostiam vyplývajúcim zo šetrenia, ktoré úrad vo veci vykonal. Chudovský vo svojom vyjadrení zo dňa 4. 2. 2000 nemal pripomienky a SATES vo svojom vyjadrení č: 385/PMÚ SR/2000 zo dňa 8. 2. 2000 oznámil úradu, že výsledok šetrenia zobral na vedomie.

Ako uviedol SATES v návrhu na začatie správneho konania, dôkaz, že Chudovský viaže uzatvorenie novej zmluvy na odvoz odpadu na zaplatenie nedoplatku faktúry za dovoz zeminy, nemá. Aj v prípade definovania dominantného postavenia na relevantnom trhu je jeho zneužívanie nepreukázateľné.

Úrad dospel k záveru, že Chudovský nemá dominantné postavenie na relevantnom trhu odvozu odpadu podľa § 7 zákona, a preto toto svoje postavenie na trhu nemôže zneužívať spôsobmi uvedenými v § 7 ods. 5 zákona.

Na základe uvedených skutočností úrad rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e :

Podľa ustanovenia § 61 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní proti tomuto rozhodnutiu možno podať predsedovi Protimonopolného úradu Slovenskej republiky prostredníctvom IV. výkonného odboru, Drieňová 24, 826 03 Bratislava 29, v lehote 15 dní odo dňa oznámenia tohto rozhodnutia rozklad. Včas podaný rozklad má odkladný účinok.

	Ing. Imrich Zwieb, CSc. riaditeľ IV. výkonného odboru
--	--

Rozhodnutie sa doručuje:

1. Štefan Chudovský
konateľ
Chudovský, s. r. o.
Žilinská 790/17
017 01 Považská Bystrica

2. JUDr. Ľudovít Švirec
riaditeľ správy
SATES, a. s.
Slovenských partizánov 1423/1
017 01 Považská Bystrica
ako splnomocnenému zástupcovi a. s.